

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer	1446635	Contactpersoon	Niek Oostvogels
Raadsvergadering d.d.	12-11-2026	Commissie	Gecombineerde commissie 29 oktober 2026
Portefeuillehouder	Patrick Schouw, wethouder	Telefoonnummer	0165-390500

Onderwerp

Programmabegroting 2027

Samenvatting

Het college biedt de gemeenteraad een sluitende Programmabegroting 2027 aan. Na de vaststelling van de Zomernota 2026 is het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit opgesteld. De financiële vertaling hiervan is verwerkt in de Programmabegroting 2027. Daarnaast heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, waardoor de meerjarenraming 2027 - 2030 is gewijzigd ten opzichte van de Zomernota 2026.

Zowel het begrotingsjaar 2027 als de jaren 2029 en 2030 sluiten met een positief saldo. Voor het jaar 2028 resteert nog een negatief saldo. Er is voor zover mogelijk rekening gehouden met de stijgende kosten door indexering van lonen en prijzen. Het overzicht incidentele baten en lasten laat zien dat de begrotingsjaren 2029 en 2030 ook reëel en structureel sluitend zijn en het weerstandsvermogen blijft in de categorie hoog.

Het OZB-tarief stijgt enkel met het inflatiepercentage en de tariefstijging van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt beperkt door het inzetten van de voorzieningen die in de afgelopen jaren zijn opgebouwd. De stijging van de totale lastendruk voor de inwoners blijft hierdoor in 2027 beperkt tot minder dan 3%.

Inleiding & beeldvorming

Hierbij bieden wij de raad de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028 – 2030 aan. In deze Programmabegroting geven wij de beleidskaders en de financiële kaders voor het komende begrotingsjaar aan. Aan de basis voor de Begroting 2027 staan het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit en de Zomernota 2026.

Doelstelling

Met de vaststelling van de Programmabegroting 2027 worden de programma's door de raad vastgesteld. Hiermee geeft de raad aan wat de speerpunten zijn voor het jaar 2027. Ook worden de budgetten per programma geautoriseerd voor het college.

Overwegingen

Collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit

Na de vaststelling van de Zomernota 2026 is het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit opgesteld. Dit programma geeft uitvoering aan het bestuursakkoord Sterk Halderberge. Groeien met kwaliteit! en vertaalt de daarin vastgelegde ambities naar concrete opgaven voor de komende bestuursperiode.

Halderberge staat voor belangrijke uitdagingen én kansen. De vraag naar woningen neemt toe en maatschappelijke vraagstukken worden complexer. Tegelijkertijd beschikken wij over sterke dorpen en een betrokken samenleving; een goede uitgangspositie om verder te bouwen aan een toekomstbestendige gemeente.

Met dit collegewerkprogramma geven wij invulling aan die ambitie. Daarbij staan vijf samenhangende opgaven centraal:

- Wonen
- Voorzieningen
- Leefomgeving
- Samenleven
- Toekomstbestendigheid

Deze opgaven vormen het fundament onder de keuzes die wij de komende vier jaar maken en geven richting aan de ontwikkeling van Halderberge.

Het nieuwe collegewerkprogramma is als bijlage bij de Programmabegroting gevoegd. De financiële vertaling hiervan is verwerkt in de Programmabegroting 2027.

Programma's en paragrafen

In het programmaplan zijn per programma de genoemde doelstellingen uit het collegewerkprogramma opgenomen. Voor het jaar 2027 is daarbij aangegeven welke activiteiten ondernomen worden om bij te dragen aan deze doelstellingen en maatschappelijke effecten. De beleidslijnen van een aantal aspecten van het beheersproces treft u aan in de paragrafen.

Lastendruk inwoners

In de paragraaf Lokale heffingen wordt uitgebreid ingegaan op de verschillende lokale lasten en de lastendruk voor de inwoners.

- De tarieven van de OZB stijgen met het inflatiepercentage van 3%. Bij het opstellen van de OZB verordening voor 2027 vindt nog een correctie plaats voor de waardeontwikkeling.
- De afvalstoffenheffing is gebaseerd op het in april 2024 vastgestelde Afvalbeleidsplan 2024-2028.
 - o Er is uitgegaan van 100% kostendekkendheid.
 - o Het tarief voor de afvalstoffenheffing bestaat uit een vast en een variabel deel: het vaste deel is voor iedere belastingplichtige gelijk, het variabele deel van het tarief wordt bepaald door de wijze van aanbidding van het afval, via een container of via inworp in een ondergrondse container, en het volume van de container, 140 of 240 liter.
 - o De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op het gemiddeld aantal van 10 ledigingen per jaar voor een 140-liter container en 12 ledigingen per jaar voor een 240-liter container. Voor het aantal inworpen in een ondergrondse container is uitgegaan van 38.
 - o In het collegewerkprogramma 2026-2030 is opgenomen dat bij een stijging van de tarieven van de afvalstoffenheffing boven het inflatiepercentage, de voorziening afvalstoffenheffing wordt ingezet tot maximaal € 100.000 per jaar.
- De rioolheffing is gebaseerd op het in september 2023 vastgestelde Gemeentelijk Waterprogramma 2024 – 2027 (GWP).
 - o Er is uitgegaan van 100% kostendekkendheid.

- o In 2027 wordt een onttrekking aan de voorziening overschotten riolering gedaan om de tariefstijging van de rioolheffing te beperken. Deze voorziening is in de afgelopen jaren opgebouwd uit overschotten op de rioolheffing en vrijval van de spaarvoorziening en voorziening kapitaallasten, zoals opgenomen in het nieuwe GWP. Met het inzetten van de voorziening om de tariefstijging te beperken, worden deze middelen teruggegeven aan de inwoners. Voor 2027 wordt een bedrag van € 266.000 onttrokken aan de voorziening.
- o In het collegewerkprogramma 2026-2030 is opgenomen dat bij een stijging van de tarieven van de rioolheffing boven het inflatiepercentage, de voorziening overschotten riolering wordt ingezet tot maximaal € 250.000 per jaar.

In 2027 stijgen de woonlasten ten opzichte van 2026 met 2,9% voor huishouden met een huurwoning en met 2,9% voor huishoudens met een eigen woning.

Risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Zoals in de Zomernota 2026 is aangegeven, heeft er naast een inventarisatie van nieuwe risico's ook een herijking van de bestaande risico's plaatsgevonden.

Het weerstandsvermogen is licht gedaald ten opzichte van de Begroting 2026 maar blijft ruimschoots in de categorie hoog. De ratio van het weerstandsvermogen is voor 2027 berekend op 3,38.

Financiële gevolgen

Financieel beeld

Hieronder is samenvattend de opbouw van de begrotingssaldi opgenomen.

Saldo Begroting 2027 - 2030	2027	2028	2029	2030
Stand meerjarenbegroting 2026 - 2029	593.000	-229.000	1.279.000	1.279.000
Vastgestelde begrotingswijzigingen voor Zomernota 2026	-478.000	-473.000	-427.000	-859.000
Mutaties Zomernota 2026	-471.000	15.000	-10.000	1.796.000
Saldo Zomernota periode 2027 - 2030	-355.000	-688.000	843.000	2.216.000
Mutaties Begroting 2027	1.167.000	608.000	1.000	-526.000
Mutaties invulling taakstellingen	0	49.000	52.000	56.000
Mutaties collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit	-553.000	-419.000	-574.000	-839.000
Saldo Begroting 2026 - 2029	259.000	-450.000	322.000	907.000

Op 9 juli 2026 heeft de gemeenteraad de Zomernota 2026, met daarin de Kadernota 2027, vastgesteld. Bij de Zomernota 2026 werd voor de jaren 2027 en 2028 een negatief sluitende begroting verwacht en werd voor de jaren 2029 en 2030 een positief sluitende begroting verwacht.

Na de vaststelling van de Zomernota 2026 is het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit opgesteld. De financiële vertaling hiervan is verwerkt in de Programmabegroting 2027. Daarnaast heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, waardoor de meerjarenraming 2027 - 2030 is gewijzigd ten opzichte van de Zomernota 2026. In de uiteenzetting financiële positie zijn alle mutaties ten opzichte van de Zomernota 2026 toegelicht. Hierbij is ook een aantal onzekerheden uit de Zomernota verder geconcretiseerd. Enkele onderwerpen worden nog verder uitgewerkt en zijn als PM-post opgenomen.

In de voorliggende Programmabegroting 2027 sluiten zowel het begrotingsjaar 2027 als de jaren 2029 en 2030 met een positief saldo. Voor het jaar 2028 resteert nog een negatief saldo.

Samenvattend ontstaat voor de jaren 2027 – 2030 het volgende beeld.

2027: € 259.000 positief
2028: € 450.000 negatief
2029: € 322.000 positief
2030: € 907.000 positief

Het begrotingssaldo voor het jaar 2027 bedraagt € 259.306 positief. Wij stellen u voor om het begrotingssaldo op dit moment nog niet te bestemmen. De kostenstijging door indexering van lonen en prijzen blijft lastig in te schatten voor de komende jaren en wordt als dat nodig is bij de Zomernota 2027 bijgesteld.

Daarnaast is in de begroting en het nieuwe collegewerkprogramma een aantal onderwerpen benoemd waarvoor nog een (raads)besluit nodig is om hier mee verder te kunnen in de uitvoering. Hierbij kan ook sprake zijn van een keuzemogelijkheid iets wel of niet te doen en de manier waarop iets te doen.

Bij de verdere uitwerking kan dan, in een voorstel aan uw raad, ook een beroep worden gedaan op het begrotingssaldo voor het jaar 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. Uiteraard kan het begrotingssaldo alleen worden ingezet nadat uw raad hierover een besluit heeft genomen. Gedurende het begrotingsjaar 2027 wordt via de P&C cyclus inzicht gegeven in de ontwikkeling van het begrotingssaldo en kan hierop worden (bij)gestuurd. Indien er gedurende het jaar 2027 een positief saldo blijft, kan dit worden toegevoegd aan de algemene reserve ter verbetering van de vermogenspositie. Via de P&C-cyclus zal hiervoor dan in 2027 een voorstel aan uw raad worden voorgelegd.

Structureel begrotingssaldo

Het overzicht incidentele baten en lasten is een verplicht overzicht dat is opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit overzicht heeft als doel inzicht te geven in de mate waarin structurele lasten in de begroting worden gedekt met structurele baten. Dit wordt ook wel een structureel sluitende begroting genoemd. Het structurele begrotingssaldo in de voorliggende Programmabegroting 2027 is als volgt:

Structureel begrotingssaldo (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	1.190	676	-464	3.092

Toevoegingen aan reserves	4.824	2.942	1.038	4.153
Onttrekkingen aan reserves	3.894	1.816	1.823	1.968
Begrotingssaldo na bestemming	259	-450	322	907
Waarvan incidentele lasten	6.568	2.127	606	95
Waarvan incidentele baten	6.865	2.487	579	55
Structureel begrotingssaldo	-38	-810	350	947

Uit het overzicht incidentele baten en lasten kan worden geconcludeerd dat in de Programmabegroting 2027 een bedrag van € 297.000 meer aan incidentele baten dan incidentele lasten is opgenomen. Ten opzichte van het positieve begrotingssaldo 2027 van € 259.000 betekent dit dat de Begroting 2027 op structurele basis (de incidentele baten en lasten uitgezonderd) een tekort laat zien van € 38.000. De jaren 2029 en 2030 sluiten wel met een structureel positief saldo van respectievelijk € 350.000 en € 947.000. Doordat de meerjarenraming reëel en structureel sluitend is, wordt voldaan aan het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincie.

Financiële kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt uitgebreid ingegaan op de volgende wettelijk verplichte kengetallen.

- netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- grondexploitaties;
- belastingcapaciteit.

Zoals in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen, geven deze kengetallen een beeld dat vergelijkbaar is met voorgaande jaren. De gemeente Halderberge is qua financiële vermogenspositie nog niet op het gewenste punt. De kengetallen schuldquote en solvabiliteit worden in grote mate beïnvloed door het investeringsprogramma. In de Programmabegroting 2026 werd vanaf 2028 een lichte verbetering verwacht doordat het investeringsprogramma na 2027 zou afnemen. Met het vaststellen van het IHP Opvang- en Onderwijshuisvesting 2026 is het investeringsprogramma voor 2027 en volgende jaren weer toegenomen. Een verbetering in de ontwikkeling van de schuldquote en de solvabiliteit is in de eerstkomende 4 jaar dan ook niet meer te verwachten.

Conclusie financiële positie

Het college biedt de gemeenteraad een sluitende Programmabegroting 2027 aan. Na de vaststelling van de Zomernota 2026 is het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit opgesteld. Daarnaast heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, waardoor de meerjarenraming 2027 - 2030 is gewijzigd ten opzichte van de Zomernota 2026.

Zowel het begrotingsjaar 2027 als de jaren 2029 en 2030 sluiten met een positief saldo. Voor het jaar 2028 resteert nog een negatief saldo. De ambities uit het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit zijn financieel vertaald in de begroting en er is voor zover mogelijk rekening gehouden met de stijgende kosten door indexering van lonen en prijzen. Het overzicht incidentele baten en lasten laat zien dat de begrotingsjaren 2029 en 2030 ook reëel en structureel sluitend zijn en het weerstandsvermogen blijft in de categorie hoog.

Het OZB-tarief stijgt enkel met het inflatiepercentage en de tariefstijging van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt beperkt door het inzetten van de voorzieningen die in de afgelopen jaren zijn opgebouwd. De stijging van de totale lastendruk voor de inwoners blijft hierdoor in 2027 beperkt tot minder dan 3%.

Uit het overzicht incidentele baten en lasten blijkt dat de begrotingsjaren 2027 en 2028 niet reëel en structureel sluitend zijn. De begrotingsjaren 2029 en 2030 zijn wel reëel en structureel sluitend. Dit betekent dat structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Hiermee wordt dan ook voldaan aan de voorwaarde van de provincie voor repressief toezicht.

In het collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit heeft het college de ambitie opgenomen om de financiële weerbaarheid te behouden en te streven naar een solvabiliteit van minimaal 20% door het eigen vermogen te vergroten en de groei van de schulden beheersbaar te houden. Om dit te kunnen realiseren zal de komende jaren terughoudend moeten worden omgegaan met het toevoegen van nieuwe investeringen aan het investeringsprogramma.

Duurzaamheid

n.v.t.

Burger- & overheidsparticipatie

n.v.t.

Communicatie

Naar aanleiding van de Programmabegroting 2027 en het nieuwe collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit is een persbericht verstuurd. Verder is voor externe publicatie een infographic (begroting in één oogopslag) gemaakt. Deze infographic wordt na vaststelling van de Programmabegroting door de gemeenteraad gepubliceerd in de Halderbergse Bode. Daarnaast wordt de vastgestelde Programmabegroting en de infographic op de website geplaatst en wordt de infographic gedeeld via social media. Op deze manier wordt bekendheid gegeven aan de Programmabegroting 2027.

De Programmabegroting 2027 wordt digitaal beschikbaar gesteld via het financieel portaal op onze website: <https://financieelportaal.halderberge.nl>. Via dit portaal zijn alle financiële documenten van onze gemeente te zien. Dit staat overzichtelijk bij elkaar voor u als raadsleden en voor inwoners en andere belangstellenden. In de Programmabegroting kan via het menu of de zoekfunctie gemakkelijk en snel naar het juiste onderdeel digitale 'gebladerd' worden.

Vervolg

Via de reguliere P&C cyclus wordt uw raad op diverse momenten in het jaar geïnformeerd over de voortgang van de programma's en de financiële ontwikkelingen.

Voorstel

Wij stellen u voor:

1. De Programmabegroting 2027 vast te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Halderberge.

Bijlage: Programmabegroting 2027
 Concept infographic: begroting in één oogopslag (wordt nog
 toegezonden)
 Collegewerkprogramma 2026-2030: Groeien met Kwaliteit